

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ

کتابداری بالینی: تاریخچه، تعریف و ضرورت

سير تحول شواهد بالینی

Evidence-based medicine



Evidence-based health care, practice, dentistry, nursing etc.



Evidence-based medical / health librarianship



Evidence-based librarianship

تاریخچه کتابداری مبتنی بر شواهد

- ▶ شناخت بیشتر رویکرد مبتنی بر شواهد ابتدا مستلزم مروری گذرا بر تاریخچه پیدایش آن است. سالها قبل از طرح این موضوع در کتابداری و اطلاع رسانی، بحث «**پزشکی مبتنی بر شواهد**» در حوزه پزشکی مطرح شده بود.
- ▶ در سال ۱۹۷۱، خانم «لمب» پیشنهاد کرد که **کتابداران و متخصصان اطلاعاتی** آموزش دیده بایستی **اعضای فعالی در تیم های مراقبت بهداشتی** باشند، مشابه دیدگاه پزشکی بالینی و شامل کار تیم های مراقبت بیمار
- ▶ علاوه بر این هدف، او **اولین برنامه کتابدار پزشکی بالینی** را در دانشگاه **میسوری** در شهر کانزاس (دانشکده پزشکی) شروع کرد
- ▶ در سال ۱۹۷۴ دومین برنامه را در بیمارستان Health Center in Harford شروع کرد.

تاریخچه کتابداری مبتنی بر شواهد

- ▶ در سال ۱۹۹۴ کالج پزشکی دانشگاه ویرجینیا برنامه کتابداری پزشکی بالینی را آغاز کرد و کتابداران به دانشجویان پزشکی شیوه دسترسی به اطلاعات و منابع پزشکی را در دوره پزشکی داخلی خود آموزش دادند.
- ▶ پس از آن در کتابخانه پزشکی اسکاتلند سه سیستم توسعه یافت:
- ▶ اولی موجب تامین خدمات بالینی کتابداران به کارمندان بالینی
- ▶ دومی این خدمات را به محققان پزشکی ارائه کرد
- ▶ سومی اجازه داد تا کتابداران سوال ها را پاسخ داده و موقعیت های پزشکی و همچنین اصطلاحات پزشکی را برای بیماران و عموم توضیح دهند

تاریخچه کتابداری مبتنی بر شواهد

▶ در سال ۲۰۰۰ دکتر «جاناتان الدر» استادیار دانشگاه نیومکزیکو با انتشار مقاله‌ای تحت عنوان «مروری بر کتابداری مبتنی بر شواهد» در مجله کتابداری پزشکی امریکا چهارچوبی نظری برای اجرای این رویکرد در حرفه کتابداری پیشنهاد کرد. چارچوب نظری وی شامل پنج مرحله و هفت مولفه بود.

ضرورت حضور کتابدار بالینی

- ▶ گسترش روزافزون انتشارات حوزه پزشکی، پیچیدگی‌های خاص محیط‌های درمانی و به ویژه مسئله زمان و **محدودیت‌های زمانی** که معمولاً کارکنان و پزشکان دخیل در درمان همواره با آن روبه‌رو هستند، **جستجوی موثر اطلاعات** و دسترسی به **اطلاعات موثق** و کارآمد در **زمان مناسب** را تبدیل به یکی از آرمانها و اهداف پزشکان و مدیران امور درمانی کرده است.
- ▶ در دهه‌های اخیر تقاضا برای دسترسی به اطلاعات هم توسط بیماران و هم متخصصان حوزه سلامت افزایش یافته است. ضرورت کتابدار بالینی را فراهم‌آوری اطلاعات برای بیماران، خانواده‌های آنها و نیز پزشکان و متخصصان بهداشتی بیان نموده‌اند
- ▶ از این رو توجه به **کتابدار بالینی به عنوان مشاور اطلاعاتی** در نظام سلامت ضروری است.

کتابدار بالینی فاصله میان متون پزشکی و فعالیتهای کادر بالینی را
پوشش می دهد



اطلاعات مبتنی بر شواهد

- ▶ در فرایند مراقبت های درمانی، **تصمیم گیرندگان برای پشتیبانی** از انتخاب سیاستها و **خط مشی های سلامت و خدمات بالینی** نیازمند شواهد علمی با کیفیت هستند.
- ▶ محیط درمانی محیطی است که همواره با **مسائل پیش بینی نشده** و لذا تصمیم های مبتنی بر عدم قطعیت همراه است.
- ▶ مکان یابی اطلاعات بالینی و دسترسی به آن در محل ارائه خدمات بالینی می تواند مانع بروز چالش های حاصل از عمل بر اساس **عدم قطعیت ها** شود.

کتابداری مبتنی بر شواهد چیست؟



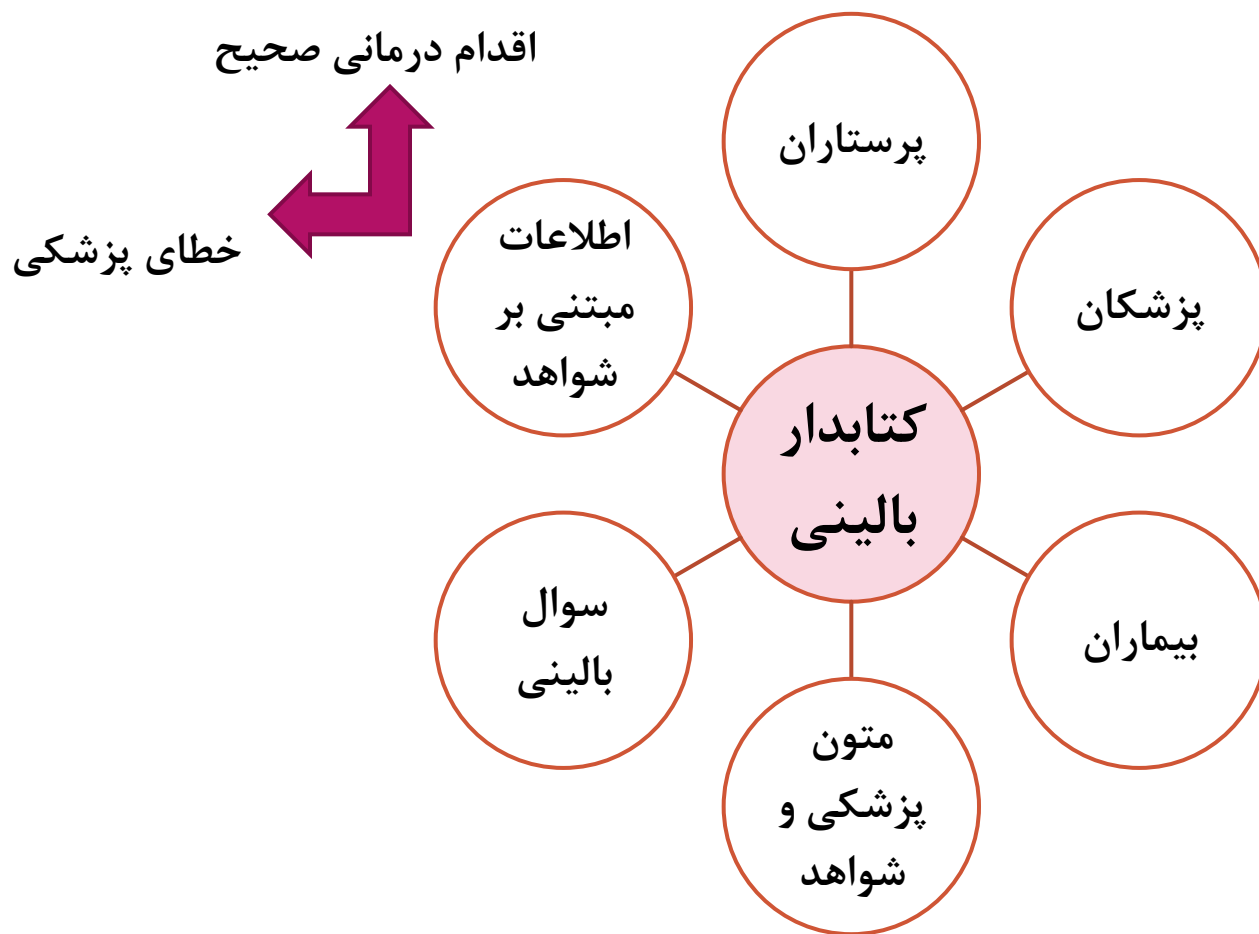
تعریف کتابداری مبتنی بر شواهد

▶ کتابداری و اطلاع رسانی مبتنی بر شواهد که در این رشته ابتدا در گرایش کتابداری پزشکی مطرح شد، به معنای استفاده بهینه از یافته های پژوهشی موجود در تدوین و بازنگری فعالیتهای حرفه ای کتابداران و متخصصان اطلاع رسانی است.

▶ کتابداری مبتنی بر شواهد، با سابقه ای ده ساله، رویکردی نسبتاً نوین در این رشته محسوب می شود، که بر اساس آن ابتدا کتابداران به گردآوری و تفسیر یافته های علمی می پردازند و سپس زمینه لازم را برای تلفیق دانش جدید در فعالیتهای حرفه ای خود فراهم می آورند.

▶ به زبانی ساده تر، کتابداری مبتنی بر شواهد یعنی تلاش برای بهبود خدمات و عملکرد کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی از طریق پیوند میان دو عرصه نظر و عمل. به این ترتیب، هر تصمیمی که با رویکرد مبتنی بر شواهد گرفته شود پشتوانه ای پژوهشی دارد، و خود می تواند الگویی برای تصمیمهای مشابه در شرایط مشابه باشد

جایگاه کتابداران بالینی در کادر بهداشتی و درمانی (مدل مشارکت تیمی)



وظایف کتابدار بالینی

فراهم آوری سریع اطلاعات مرتبط، مناسب و موثق با نیاز کادر درمانی بیمارستان

تاثیرگذاری در رفتار اطلاع یابی کادر پزشکی و بهبود آن

نقش آفرینی به عنوان عضوی از گروه درمانی بیمارستان

تسریع دسترسی پزشکان به شواهد مربوط به بیماران (خاص)

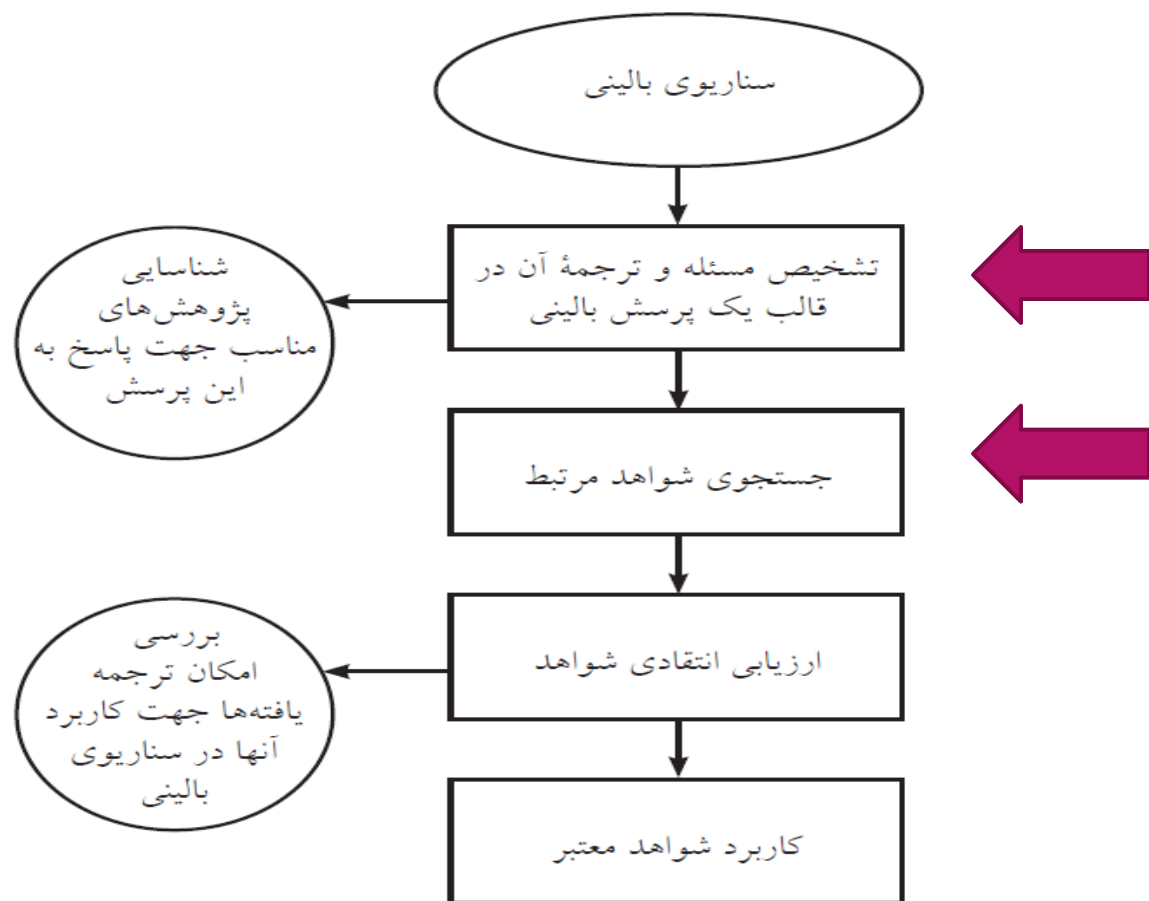
پاسخگویی به سوالات ایجاد شده در ذهن پزشکان بر اساس شواهد معتبر

کاهش آلودگی اطلاعات از طریق فراهم آوری اطلاعات مرتبط

مهارت های مورد نیاز کتابدار بالینی

- ▶ آشنایی با مفاهیم پایه و کاربردی علوم پزشکی
- ▶ آشنایی با پایگاه های اطلاعاتی حوزه پزشکی و شواهد بالینی
- ▶ آشنایی با فناوری اطلاعات و ارتباطات
- ▶ آشنایی با زبان انگلیسی عمومی و تخصصی حوزه پزشکی
- ▶ مهارت جستجو و بازیابی اطلاعات و روشهای آن
- ▶ توانایی ارزیابی علمی اطلاعات بازیابی شده
- ▶ آشنایی با اصول سازماندهی اطلاعات و چکیده نویسی و نمایه سازی
- ▶ آشنایی با اصول تدریس و آموزش
- ▶ توانایی برقراری ارتباط موثر با دیگران

نقش کتابدار بالینی در فرایند پزشکی مبتنی بر شواهد



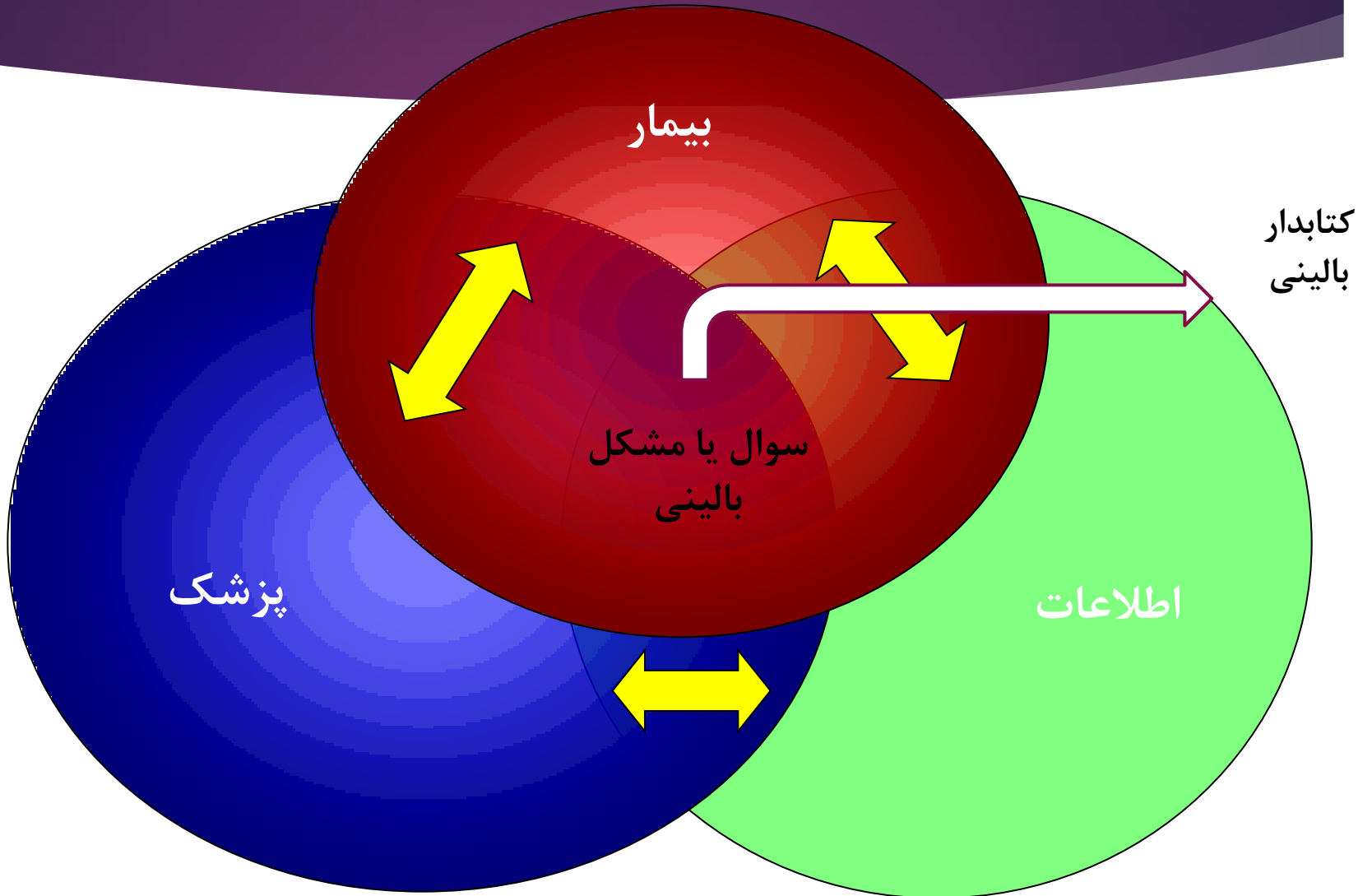
کتابدار بالینی واسط میان اطلاعات روزآمد و مهارت‌های بالینی پزشکان است

Up to date Knowledge

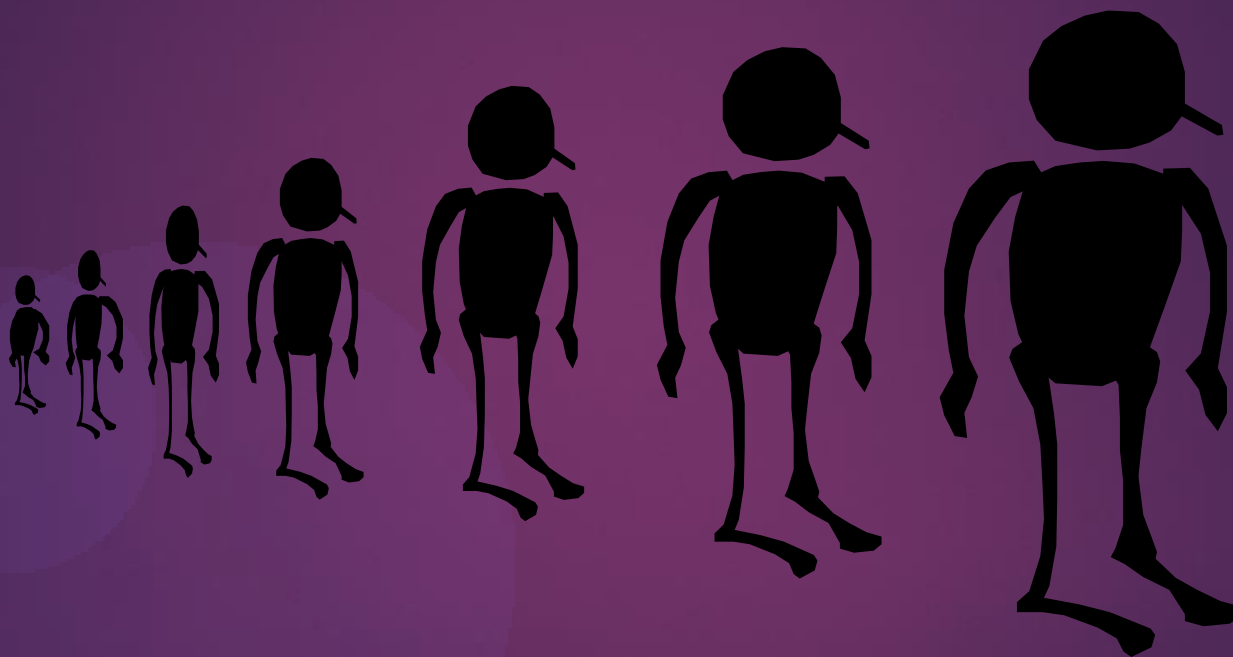
Clinical skills and Experience



سه بعد اصلی «پزشکی مبتنی بر شواهد»



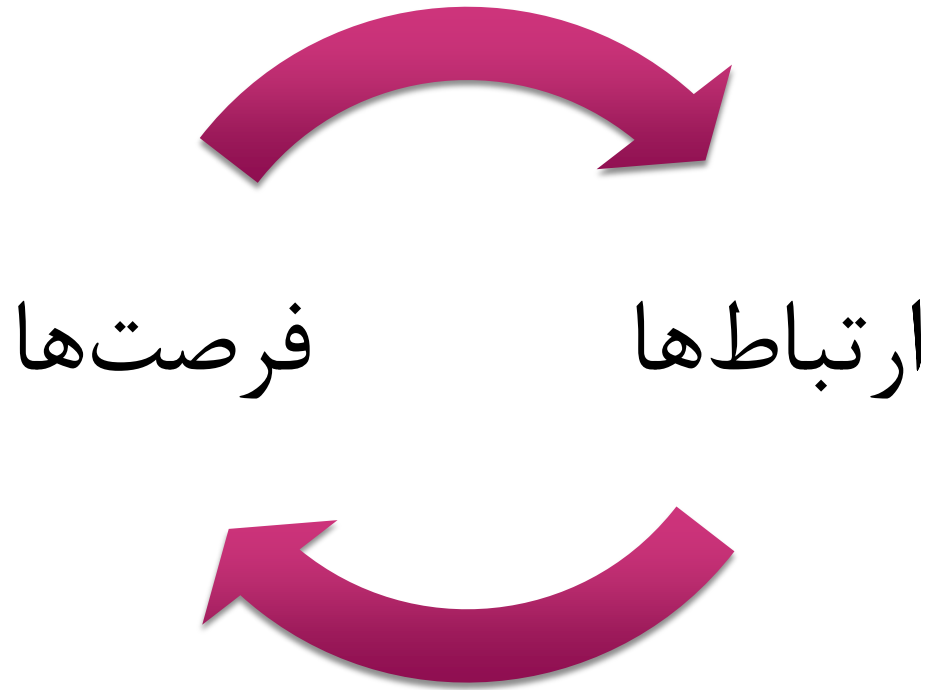
کتابدار بالینی باید توجه داشته باشد که ویژگی های هر بیمار با بیمار دیگر متفاوت است که این امر در بازیابی اطلاعات باید مورد توجه قرار گیرد



مهمترین نکته در پزشکی مبتنی بر شواهد «موقعیت و ویژگیهای بیمار» است

Clinical Librarian: Connector, Creator, Collaborator

کتابدار بالینی: رابط اطلاعاتی، خالق اطلاعاتی و یاور اطلاعاتی



کتابدار بالینی: رابط (شبکه ارتباطی کادر درمانی)



کتابدار بالینی: خالق

تعامل

ارزش

مراقبت بهینه از بیمار

بهره وری و دقت

پزشکان آگاه

کاربران آموزش دیده

تدریس و آموزش

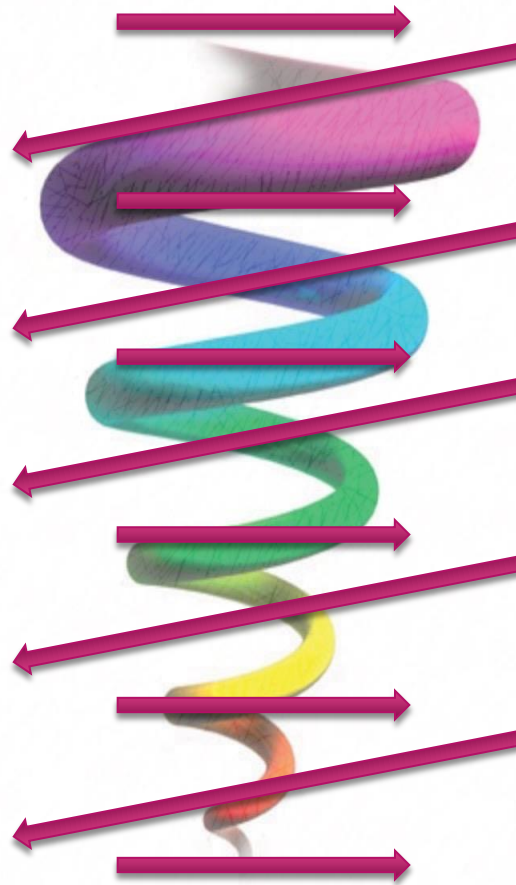
برنامه های درسی

سوالات بالینی

ارتباطات

دانش

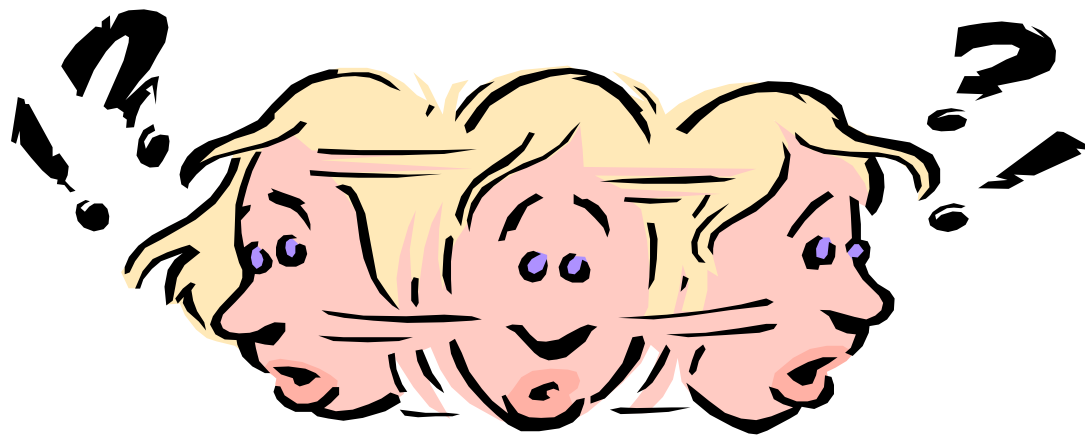
منابع



کتابدار بالینی: یاور و همکار

- ▶ گزارش‌های صبحگاهی: پیگیری موارد و بیماران خاص و فراهم‌نمایی شواهد و منابع برای سوالات
- ▶ حضور در راندهای آموزشی: راهنما و پاسخگوی سوالات بالینی
- ▶ کنفرانس‌های نیم‌روزی: آموزش مهارت‌های اطلاعاتی
- ▶ آموزش رسمی: آموزش منابع و سوالات بالینی
- ▶ حضور در وب: خلق‌کننده پورتالها و منابع آموزشی برخط به منظور گسترش عمل مبتنی بر شواهد
- ▶ مدیریت: فراهم‌آوری جستجوهای تخصصی برای گسترش کیفیت موارد بالینی
- ▶ تهیه راهنماهای آموزشی

پرسیدن سوال بالینی درست و داشتن درک صحیح از
سوال پیمودن نیمی از مسیر است



سوالات بالینی

قصد داریم کجا برویم و چگونه باید به آنجا برسیم؟

FOREGROUND QUESTIONS

ما کجا هستیم و چه مسیری پیش روی ماست؟

BACKGROUND QUESTIONS

In what direction is it headed?



“LOOKING BACK”

Historical Review or
Investigation

“LOOKING FORWARD”

Future Results
The Great Unknown

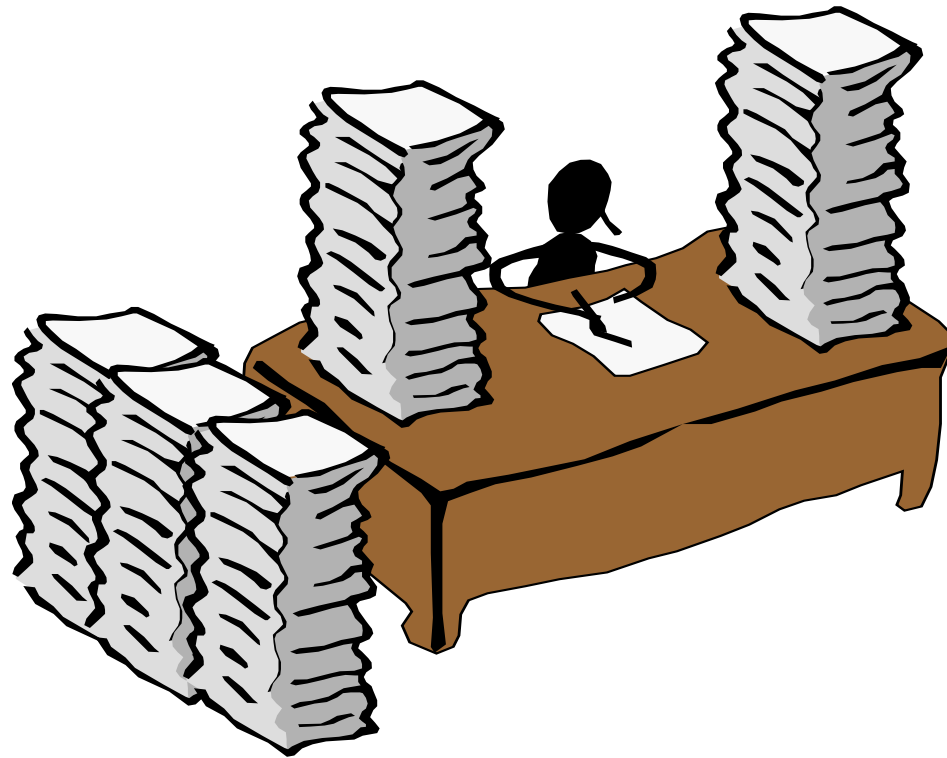
PAST



PRESENT

FUTURE

بازیابی بهترین شواهد توسط کتابدار بالینی



LITERARY SEARCH: IDENTIFY YOUR RESOURCES



Colleagues

Consultation, Discussion

(Caution: Response may be an outdated “This is what we do”)

Paper resources

books, reports, journals

Electronic databases

Health Literature Services

specialized librarians, staff

Review services, Abstract Services, etc.

SEARCH AND RETREIVE THE BEST EVIDENCE

“SO MUCH INFORMATION, SO LITTLE TIME!”

Learn and Practice various SEARCH STRATEGIES:

- To find useful information quickly
- To eliminate irrelevant, inappropriate or weak information



ELECTRONIC RESOURCES, DATABASES, INTERNET

Bibliographic Database

Example: Medline, PubMed

Medical Information Services: Medscape, HDCN

Review Services

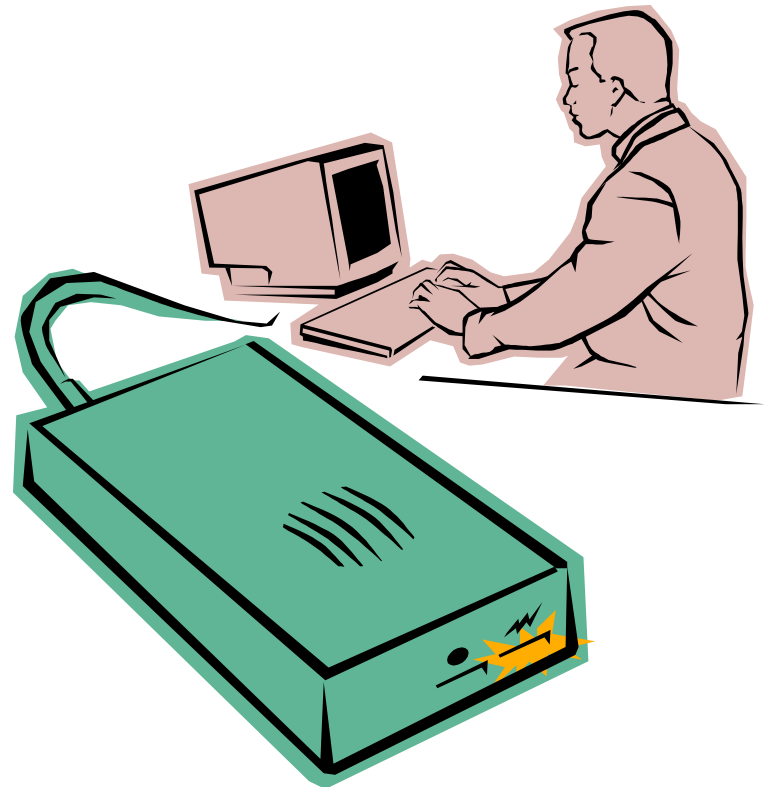
Subjective

Systematic Reviews

Meta-analysis

Examples:

- Cochrane,
- Best Evidence,
- Up to Date



OTHER RESOURCES

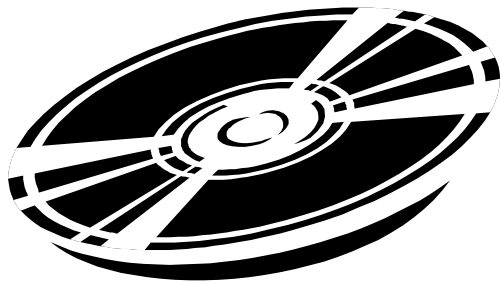
Tapes

Videos

CD-ROMs


Specialty seminars

Product information and comparisons



A closer look at some Internet Resources...





با سپاس از حسن توجه شما
سروران گرامی